

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjئےlte

SKOLESKYSS

Retningslinjer for skoleskyss - Videregående skole

Vedtatt av Fylkestinget 10. april 2025 – Sak 24/25

1. Innledning	4
2. Hva er skoleskyss	4
2.1. Ulike typer skyss.....	4
2.1.1. Buss.....	4
2.1.2. Båt/ferje	4
2.1.3. Tog	4
2.1.4. Kjøregodtgjørelse	5
2.1.5. Tilrettelagt skoleskyss	5
3. Hva gir rett til fri skoleskyss	6
3.1. Avstand mellom heim og skole	6
3.2. Særlig farlig skoleveg	6
3.3. Skyss med båt.....	6
3.4. Nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom	7
3.4.1. Midlertidig skade eller sykdom	7
3.4.2. Krav til sakkyndig vurdering	7
3.4.3. Vurdering av førsteinstans	8
3.4.4. Fylkeskommunens vurdering	8
3.4.5. Andre forhold.....	8
3.5. Skyss til private videregående skoler.....	8
3.6. Opplæring i andre fylker /gjesteelev/landslinjer	9
3.7. Opplæring for voksne	9
3.7.1. Forberedende opplæring for voksne	9
3.7.2. Avgrensning av rett til skyss og losji	10
3.7.3. Skyss til og fra opplæringsstedet for deltagere i opplæringen for voksne	10
3.7.4. Kombinasjonsklasser	11
4. Skysstandard	11
4.1. Forsvarlig skyss og rett til losji.....	11
4.1.1. Krav om forsvarlig skyss.....	11
4.1.2. Innlosjering/hjelp til å skaffe bosted	11
4.2. Gangavstand til/fra transportmiddelet	12
4.3. Reisetid	12
4.4. Reisefølge og tilsyn.....	13
4.5. Skyss som avviker fra ordinære skoletider	13
4.6. Sikker skoleskyss	13
5. Elevens bosted	14
5.1. Folkeregistrert adresse	14
5.2. To/flere bosteder	14
5.3. Hybel/internat.....	15
5.4. Asylmottak.....	15
5.5. Fosterheim	15
5.6. Avlastningsheim.....	15
5.7. Midlertidig bosted utenfor heimen	16

5.8.	<i>Elever bosatt i institusjon</i>	16
5.8.1.	<i>Elever med opphold på korttidsinstitusjon eller avlastningsheim</i>	16
6.	Elevens skole	17
6.1.	<i>Undervisning utenfor skolens geografiske område</i>	17
6.1.1.	<i>Utplassering og praksis</i>	17
6.2.	<i>Midlertidig stengt skole, helt eller delvis</i>	18
6.3.	<i>Skolemiljø og aktivitetsplikt</i>	18
6.4.	<i>Informasjonsplikt</i>	18
6.5.	<i>Læringer/lærekandidater</i>	19
6.6.	<i>Elever ved tekniske fagskoler</i>	19
6.7.	<i>Hospitanter/utvekslings elever</i>	19
7.	Ansvar, forvaltning og organisering	19
7.1.	<i>Forvaltning</i>	20
7.1.1.	<i>Vedtak etter forvaltningsloven</i>	20
7.1.2.	<i>Klageadgang</i>	20
7.1.3.	<i>Endring av vedtak om skoleskyss</i>	21
7.1.4.	<i>Barnets beste</i>	21
7.1.5.	<i>GDPR (behandling av personopplysninger)</i>	21
7.1.6.	<i>Innhenting av opplysninger fra folkeregisteret</i>	22
7.2.	<i>Organisering</i>	22
8.	Andre tema	23
8.1.	<i>Skyssbevis</i>	23
8.2.	<i>Misbruk av skyssbevis</i>	23
8.3.	<i>Utstyr</i>	23
8.4.	<i>Skader forårsaket av elev</i>	24
8.5.	<i>Streik</i>	24

1. Innledning

Kilde: Opplæringsloven §§ 9-1, 28-7 og Udir-2-2019

Retten til skyss er en del av retten til videregående opplæring. Mange elever i videregående skole er avhengige av skyss for å komme seg mellom bosted og opplæringsstedet. Det er ulike regler i lovverket som regulerer retten til fri skoleskyss. Det er derfor utarbeidet retningslinjer med bakgrunn i ny opplæringslov vedtatt 02.06.23. Retningslinjene for rett til skoleskyssen i videregående skole i Trøndelag skal sikre en rettferdig og effektiv forvaltning av bestemmelsene om skoleskyss i Opplæringsloven.

2. Hva er skoleskyss

Kilde: Opplæringsloven §§ 9-1, 28-7, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 594

Skoleskyss er skyss mellom bosted og skole til skolens ordinære start- og sluttid.

Skoleskyssen organiseres i all hovedsak med det ordinære kollektivtilbudet (buss, ferje/båt). Tog kan være et alternativ der det ikke går buss. I tilfeller der elever mangler kollektivtilbud, kan fylkeskommunen etter avtale innvilge kjøregodtgjørelse eller drosje. Elever med dokumenterte funksjonshemninger/medisinske behov kan ha rett til individuelt tilrettelagt skoleskyss, f.eks. med drosje.

2.1. Ulike typer skyss

Det er AtB/fylkeskommunen som avgjør hvilket transportmiddel eleven skal benytte. Det avgjørende er hva som vil være forsvarlig for den enkelte elev. Dette gjelder både hvilket transportmiddel som benyttes og hvordan den totale skyssen er satt sammen.

2.1.1. Buss

Skoleskyss skal som hovedregel foregå med det ordinære kollektivtilbudet med buss. Dette gjelder også for elever med varig eller midlertidig nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.

2.1.2. Båt/ferje

Når eleven bor slik til at det er nødvendig å benytte båt/ferje for å komme til skolen, har eleven rett til slik skyss uavhengig av avstand mellom hjem og skole.

2.1.3. Tog

Når elever bor slik at det er nødvendig med tog for å komme til skolen og det ikke er annet kollektivtilbud på strekningen, er AtB/fylkeskommunen ansvarlig for å avgjøre det. Det er egne prosedyrer for denne typen transport.

2.1.4. Kjøregodtgjørelse

Kilde: Opplæringsforskriften § 8-1

Elev/foresatte kan søke om skyssgodtgjørelse for å utføre skyssen selv der det mangler kollektivtilbud. Etter inngått avtale kan elev/foresatte ordne skyssen selv. I slike tilfeller vil de faktiske utleggene til skyssen kunne dekkes. Alle utlegg skal dokumenteres.

Når det er avtalt bruk av privat framkomstmiddel, gjelder statens satser for skattefri kilometergodtgjørelse. Faste og variable dokumenterte kostnader utover den faste satsen, blant annet til bompenger, ferjeturer og parkering, vil også dekkes. Satsene for tillegg for passasjerer gjelder ekstra passasjerer som har rett til skyss eller rett til reisefølge.

Tapt arbeidsinntekt dekkes ikke.

Det innvilges ikke skyssgodtgjørelse dersom eleven kan følge et kollektivtilbud. Refusjon av innvilget skyssgodtgjørelse gjelder fra dato fastsatt i enkeltvedtak. Det er derfor vesentlig at det søkes i forkant av hvert skoleår. Avstand oppgitt i enkeltvedtaket legges til grunn.

Dersom det ikke er mulig å avklare valget av transportmiddel før skolen begynner, vil fylkeskommunen dekke de dokumenterte utleggene eleven har fram til en slik avklaring skjer.

Skyssgodtgjørelse utbetales etterskuddsvis.

2.1.5. Tilrettelagt skoleskyss

Tilrettelagt skoleskyss med drosje er transport for elever som av ulike grunner ikke kan benytte det ordinære kollektivtilbudet til og fra skolen. Dette gjelder elever med varig eller midlertidig funksjonshemming, sykdom eller skade, samt der det mangler kollektivtilbud på hele eller deler av strekningen mellom heimen og skole.

Med unntak av skyss på grunn av medisinske årsaker, kan det kreves at eleven går et stykke til oppsamlingssted, også dersom skyssen utføres med drosjeskyss. Drosje er ikke nødvendigvis dør-til-dør skyss, men er å betrakte som en forlengelse av bussrute.

Fylkeskommunen praktiserer samkjøring av flere elever i samme kjøretøy. Det kan blant annet bety at skyssen ikke går direkte mellom hjem og skole, fordi den skal ta opp/sette av andre elever underveis. Dersom annet skysstilbud opprettes eller at skyssen ikke benyttes eller avbestilles i henhold til rutinen, vil den tilrettelagte skyssen bortfalle.

3.Hva gir rett til fri skoleskyss

3.1. Avstand mellom heim og skole

Kilde: Opplæringsloven § 9-1, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 594

«Elever har rett til gratis skyss eller full skyssgodtgjørelse dersom de bor mer enn **6 kilometer** fra skolen.»

Forklaring:

Avstandsgrensen på 6 km er absolutt. Det utøves ikke skjønn med tanke på oppmåling av avstanden.

Fylkeskommunens digitale avstandsberegner, <https://skoleskyss.trondelagfylke.no> skal benyttes. Alle beregninger tillegges automatisk 25 meter for å dekke opp for manglende avstand fra nærmeste veg til bostedets inngangsdør. Oppmåling via andre kartverk eller private målinger godtas ikke. Fylkeskommunen foretar manuell måling dersom avstanden er nært opptil avstandsgrensen.

Bostedets inngangsdør og skolens inngang benyttes som målepunkt. Hvis skolen har flere innganger skal elevens skoleveg måles til inngangsdør som er lengst borte fra elevens bosted, uavhengig av om eleven bruker denne døra. Korteste gangbare veg mellom bosted og skole skal legges til grunn ved beregning av skolevegen.

Med gangbar veg menes veger som ikke er skiltet forbudt for gående, som for eksempel motorveger og tuneller. Det avgjørende er om vegen fremstår som åpen for allmenn ferdsel. Også private veger og stier som er i allment bruk, kan betraktes som skoleveg.

3.2. Særlig farlig skoleveg

Elever i videregående skole har ikke lov hjemlet rett til skoleskyss på bakgrunn av særlig farlig eller vanskelig skoleveg. Disse forutsetningene i opplæringsloven gjelder bare for elever i grunnskolen.

3.3. Skyss med båt

Kilde: Opplæringsloven § 9-1, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 594

Elever som trenger båtskyss for å komme seg til skolen har rett til fri båtskyss, uavhengig av avstand.

3.4. Nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom

Kilde: Opplæringsloven § 9-1, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 594

«Elever som trenger skyss på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom, har rett til gratis skyss til og fra skolen.»

Forklaring

Begrepet nedsatt funksjonsevne vil kunne omfatte både varige/midlertidig fysiske og psykiske funksjonsvansker.

For å få rett til skyss er det ikke tilstrekkelig at eleven har nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom. Det er et vilkår at funksjonsnedsettelsen, skaden eller sykdommen er årsaken til at eleven har behov for skyss.

3.4.1. Midlertidig skade eller sykdom

Midlertidig skoleskyss benyttes når eleven har en skade eller en sykdom, og det er nødvendig med transport i en kortere periode. For at en skade eller sykdom skal være midlertidig, må den være forbigående. Dersom skyssbehovet strekker seg over **3 måneder**, skal det søkes om skyss og fylkeskommunen avgjør skyssstilbudet.

Individuelt tilrettelagt skoleskyss etableres kun dersom sakkyndig uttalelse tilsier dette.

3.4.2. Krav til sakkyndig vurdering

Kilde: Forvaltningslovens § 17, (Ansvar for skyss, reisefølge og tilsyn og etter opplæringsloven § 7-3 og § 7-4 | udir.no punkt 3

Opplæringsloven setter som vilkår for skyss at funksjonshemmingen, skaden eller sykdommen tilsier at eleven har et reelt behov for skyss. Dette skal dokumenteres med attest fra behandlende lege eller psykolog.

Attesten må inneholde en beskrivelse av skyssbehovet (buss, privat bil, drosje) relatert til sykdommen/funksjonshemmingen, eventuelle særskilte behov, samt angi nødvendig skyssperiode.

Søker er selv ansvarlig for at erklæring foreligger. Skyss kan ikke forventes opprettet i tide dersom det gis mangelfulle opplysninger.

Anbefalinger gitt av sakkyndige vil ikke ha større vekt enn den fagkunnskapen de representerer, og fagkunnskap i denne sammenheng vil også være kjennskap til opplæringslovens regler om skyss. Dette innebærer at fylkeskommunen ikke er bundet av enhver sakkyndig anbefaling.

3.4.3. Vurdering av førsteinstans

Det forventes at skolene vurderer legeattester og det reelle skyssbehovet før søknad/bestilling av skyss foretas. Hvis fylkeskommunen senere vurderer at attestene ikke inneholder informasjon som tilsier rett til skyss og skyssstilbudet allerede er på plass, vil skolen motta fakturaen for skyssen.

3.4.4. Fylkeskommunens vurdering

Fylkeskommunen tar stilling til om eleven er funksjonshemmet i forhold til bruk av buss eller om det er behov for ledsager.

Som grunnlag for vurdering, innhentes det attest fra behandlende lege/psykolog. Legeattesten må inneholde opplysninger om på hvilken måte eleven er funksjonshemmet i forhold til transport, hvilket transportmiddel som er nødvendig og varigheten av transportbehovet.

3.4.5. Andre forhold

3.4.5.1. Venner med i drosjen

Elever som er innvilget skoleskyss med drosje på medisinsk grunnlag gis anledning til å ta med venner hjem fra skolen i samme drosje, forutsatt at det er plass i bilen og at det ikke skaper ekstra transportkostnader.

3.4.5.2. Personlig assistent

Elever som er innvilget personlig assistent gis anledning til å ta med assistent i drosjen i henhold til opplæringsloven.

3.4.5.3. Alternativt opplæringssted morgen/ettermiddag

Fylkeskommunen dekker utgiftene til skyss fra bosted til alternativ opplæringsarena om morgenen, og fra alternativ opplæringsarena til bosted om ettermiddagen for elever med nedsatt funksjonsevne. Det må foreligge en forutsigbar plan på undervisning utenfor skolens område. Dersom denne skyssen medfører økte kostnader, vil skolen være ansvarlig for merkostnaden. Kostnaden til kjøring mellom alternativ opplæringsarena i skoletida må skolen dekke.

3.5. Skyss til private videregående skoler

Kilde: Friskolelova § 3-7

«Elever i private videregående skoler har rett til skyss til og fra skolen etter reglene i opplæringsloven § 9-1 om skyss for elever i videregående skole og § 9-2 om reisefølge og tilsyn for elever i videregående skole.

For elever i videregående skoler gjelder retten til skyss, reisefølge og tilsyn bare innenfor fylkeskommunegrensen i den fylkeskommunen der eleven bor.»

Reglene gjelder ikke for elever ved norske skoler i utlandet.»

Heimfylket til elevene fatter vedtak om skyss, og dekker utgifter etter reglene i opplæringsloven § 28-7.

3.6. Opplæring i andre fylker /gjesteelev/landslinjer

Kilde: Opplæringsloven § 9-1, Prop s. 594, Opplæringslova §§ 28-2, 18-3, 18-5

Fylkeskommuner som har ledig kapasitet, skal gi tilbud om videregående opplæring til søkere fra andre fylker dersom de har rett til opplæring etter § 5-1. Plikta gjelder bare søkere med rett til videregående opplæring for ungdom.

Elever som må gå på skole i et annet fylke for å få oppfylt retten til videregående opplæring, har rett på fri skoleskyss eller full skyssgodtgjørelse dersom vilkårene er oppfylt. Det er fylket der eleven er folkeregistrert som avgjør rettigheten til skoleskyss.

Elever som bor på hybel/internat i forbindelse med skolegang i andre fylker, har ikke rett på skyss heim i helgene.

Ved flytting i løpet av skoleåret må eleven søke om skyss på nytt.

Fylkeskommunen har ikke ansvar for skyss når eleven selv velger et annet tilbud om videregående opplæring enn det fylkeskommunen gir.

3.7. Opplæring for voksne

3.7.1. Forberedende opplæring for voksne

Kilde: Opplæringsloven § 21-1, 21-2 og 21-3, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022–2023) s. 646/647.

*«Deltagere i den forberedende opplæringen for voksne har rett til gratis skyss dersom de bor mer enn **4 kilometer** fra opplæringsstedet.*

Deltagere i den forberedende opplæringen for voksne som trenger skyss på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom, har rett til gratis skyss til og fra opplæringsstedet.

Deltagere i den forberedende opplæringen for voksne som får skyss til og fra opplæringsstedet, har rett til reisefølge og tilsyn i ventetida før og etter opplæringa dersom de på grunn av nedsett funksjonsevne ikke klarer seg alene.»

Forklaring

Retten til reisefølge og tilsyn gjelder bare for voksne deltagere dersom de på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke klarer seg alene.

Dersom vilkåret er oppfylt, skal kommunene sørge for reisefølge og tilsyn. Kommunen skal også dekke skysskostnader og andre utgifter knyttet til det.

3.7.2. Avgrensning av rett til skyss og losji

Kilde: Opplæringsloven § 21-3, Prop. s. 647

Retten til skyss etter § 21-1 gjelder ikke dersom daglig skyss ikke er forsvarlig.

Når fylkeskommunen skal vurdere om daglig skyss er forsvarlig, skal det særlig legges vekt på alderen og funksjonsevnen til deltageren og hvor lang og farlig skolevegen er. Det kan bare legges vekt på kostnader eller vansker for fylkeskommunen dersom de er ekstraordinære.

Deltagere i den forberedende opplæringen for voksne som ikke har rett til skyss fordi daglig skyss ikke er forsvarlig, har rett til losji.

Kommunen skal ha tilsyn med innlosjerte voksne deltagere om det trengs.

Forklaring

Voksne deltagere har rett til losji på samme vilkår som barn og unge. Det er kommunene som er ansvarlige for losji til deltagere i forberedende opplæring for voksne. Det er derimot fylkeskommunene som vurderer om daglig skyss er forsvarlig etter § 21-3 ettersom fylkeskommunene har ansvaret for skyssen. Voksne deltagere har ikke plikt til å la seg innlosjere. Plikta til kommunen til å ha tilsyn med innlosjerte voksne deltagere gjelder bare når det er nødvendig. Tilsyn vil i hovedsak bare være nødvendig dersom en deltager på grunn av nedsett funksjonsevne ikke greier seg selv. Det kan også være nødvendig med tilsyn med personer i aldersgruppa 16 til 18 år som har rett til forberedende opplæring for voksne.

3.7.3. Skyss til og fra opplæringsstedet for deltagere i opplæringen for voksne

Kilde: Opplæringsloven § 21-1 tredje ledd, Opplæringsloven § 28-7

«Deltagere i den videregående opplæringen for voksne har rett til skyss etter reglene i § 9-1 ut det skoleåret som begynner det året de fyller 24 år.»

Forklaring

Det vil si at de som har rett til videregående opplæring for ungdom etter § 5-1, men som velger å ta opplæring for voksne etter § 18-3, har rett til skyss på lik linje som de som tar videregående opplæring for ungdom.

3.7.4. Kombinasjonsklasser

Kilde: Opplæringsloven § 9-7 kapittel 21 og § 18-2, Udir «Mer grunnskoleopplæring til ungdom» (01.10.2021)

Kommunen og fylkeskommunen kan tilby forberedende opplæring etter § 18-2 til de som har rett til videregående opplæring etter § 5-1, men som trenger mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre den videregående opplæringa. Opplæringen kan gi anledning til å forbedre grunnskolevitnemålet.

Elever som har rett på videregående opplæring, men som får mer grunnskoleopplæring for å kunne nyttiggjøre seg videregående opplæring, er å betrakte som voksne elever. Retten til skyss er hjemlet i § 9-1.

4. Skysstandard

4.1. Forsvarlig skyss og rett til losji

Kilde: Opplæringsloven §§ 9-1, 9-3, 28-7, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 595

4.1.1. Krav om forsvarlig skyss

Skysstilbudet som blir gitt elever med rett til skyss, skal være forsvarlig. Dette innebærer blant annet at det må organiseres slik at eleven får en akseptabel reisetid. Det er den totale tiden eleven bruker hjemmefra, til opplæringen starter, og fra opplæringen er slutt, til eleven er hjemme om ettermiddagen, som utgjør den samla reisetiden. I vurderingen av hva som er akseptabel reisetid, må gangtid, ventetid, tid med transportmiddel og hensynet til effektiv og rasjonell organisering av skyssen sees i sammenheng. Andre moment i denne vurderingen er om gangavstanden til transportmiddelet er rimelig, forhold ved den aktuelle reisestrekningen, transportbytte og krav til selve transporten. Momentene må sees/vurderes opp mot funksjonsevnen og de andre forutsetningene eleven har.

4.1.2. Innlosjering/hjelp til å skaffe bosted

Kilde: Opplæringsloven § 9-3, Prop s. 595

«Når en elev ikke kan benytte daglig skyss til skolen, skal fylkeskommunen hjelpe til med å skaffe eleven en plass å bo. Er det ikke mulig å skaffe eleven bosted på annen måte, skal fylkeskommunen sørge for at det blir bygd en elevheim.»

Forklaring

Elevene må betale selv, men kan få lån og stipend, jf. lov om utdanningsstønad. Regelen tilsier at fylkeskommunen skal bygge elevheime dersom det ikke er mulig å skaffe elevene

en plass å bo innenfor en avstand med mulighet for daglig skyss til skolen. Det skal mye til for at fylkeskommunen må bygge elevheimer.

Elevene i den videregående opplæringen kan ikke pålegges å la seg innlosjere, som elever i grunnskolen kan. Elever i den videregående opplæringen kan derfor selv velge mellom skyss og innlosjering borte fra heimen.

4.2. Gangavstand til/fra transportmiddelet

Kilde: Prop. 57 L (2022-2023) s. 594

Eleven har vanligvis ikke rett til skyss fra døra hjemme, men fra en oppsamlingsplass som ligger i rimelig gangavstand fra heimen.

Når skyssretten på 6 km er utløst, forventes det at elevene går en rimelig distanse fra bosted til nærmeste holdeplass/stoppested. Norm for akseptabel gangavstand er 3,3 km.

Forklaring

Hva som er rimelig avstand, må avgjøres etter en konkret vurdering, der det blant annet skal legges vekt på trafikkforholdene. Det kan ikke kreves at elevene går like langt som skyssgrensen, som er seks kilometer. Selve skysstilbudet må utgjøre størstedelen av strekningen mellom heim og skole.

For elever i forberedende opplæring for voksne er normen 3 km.

4.3. Reisetid

Kilde: Prop. 57 L (2022-2023) s. 579

Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får en akseptabel og forsvarlig reisetid. Reisetid er ikke fastsatt, men vil vurderes individuelt etter prinsippene om forsvarlig skoleskyss. I vurderingen av hva som er akseptabel reisetid, må gangtid, ventetid, tid med transportmiddel og hensynet til effektiv og rasjonell organisering av skyssen sees i sammenheng.

Det er ikke satt maksimale reisetider for skoleskyss i lovverket og elevene må akseptere en viss reisetid i forbindelse med skoleskyssen. Elever med lang avstand mellom heim og skole må regne med lengre samlet reisetid.

Forklaring

Generelt er det forventa at ventetid innenfor skolen sine generelle åpningstider kan bli brukt til skolearbeid. Enkeltelever som på grunn av fagkombinasjoner får fritimer på starten eller slutten av skoledagen, kan ikke regne med at det blir satt opp egen skyss til disse tidene. Det gjøres en konkret vurdering av den totale reise- og ventetiden sett opp mot eleven sin

forutsetning og en rasjonell organisering av skyssen for å avgjøre hva som vil være en forsvarlig ordning.

4.4. Reisefølge og tilsyn

Kilde: Opplæringsloven §§ 9-2, 28-7, Prop. 57 L (2022-2023) s. 597, Udir-2-2019

«Elever som får skyss, har rett til reisefølge dersom de trenger det.

Elever som får skyss, har rett til tilsyn i ventetida før og etter opplæringa dersom de på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke klarer seg alene.»

Forklaring

Hver enkelt videregående skole har ansvaret for å organisere og finansiere slikt reisefølge og tilsyn. Dette gjelder også hvis eleven går til skolen og må ha slikt følge.

Elever som trenger medisiner eller medisinsk hjelp undervegs i transporten, må ha med reisefølge.

Transport av reisefølge gjelder på samme strekning som eleven. Dersom skolen ønsker ekstra transport utover dette, må det avtales særskilt med transportør, og skolen vil være ansvarlig for merkostnadene.

4.5. Skyss som avviker fra ordinære skoletider

Retten til skyss gjelder kun til skolens ordinære start- og sluttider. Det gis ikke skyssrett til individuelle skoletider, som for eksempel når undervisning starter senere eller slutter tidligere, ved heldagsprøver, skoleavslutning, elevkvelder, forberedelser til arrangement, ekskursjoner mm.

4.6. Sikker skoleskyss

Kilde: Forskrift om sikring av skyssberettigede skoleelever i buss, § 1 i «Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn», opplæringsloven § 12-4.

Skoleskyssen følger nasjonale forskrifter om sikring av skolebarn i buss. Etter hovedregelen skal alle skolebarn med skyssrettighet ha sitteplass med setebelte, men forskriftene gir unntak for bybusser som er en del av det ordinære kollektivtilbudet. Kravet forutsetter en normal passasjerbelastning. Det kan ikke påregnes sitteplass/setebelte ved skyss utenom skolens ordinære start- og sluttider.

Elevenes rett til et godt psykososialt miljø gjelder også på skolevegen, og dermed også under skoleskyssen. Elevene skal således slippe å oppleve krenkende ord eller handlinger som

mobbing, diskriminering, vold eller rasisme. Et tiltak for å hindre for eksempel mobbing, kan være at skolen må sette inn tilsyn på skyssen.

5. Elevens bosted

5.1. Folkeregistrert adresse

Kilde: Folkeregisterloven § 5-1, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 594

Hovedregelen er at elever har rett til skyss til og fra der de bor dersom vilkårene for skyss ellers er oppfylt. Elevens bosted er vanligvis elevens adresse i folkeregisteret.

I realiteten kan en elev likevel ha flere bosteder, f.eks. når foreldrene har delt omsorg, eller funksjonshemmede som bor i avlastningsheim.

5.2. To/flere bosteder

Kilde: Folkeregisterloven § 5-1, Opplæringsloven § 9-1, Udir-2-2019, Prop. 57 L (2022-2023) s. 594.

«Elever som har flere hjem, har rett til skyss til og fra hvert hjem som oppfyller vilkårene for rett til skyss.»

Forklaring

Retten gjelder både når eleven har delt bosted, og når det foreligger en avtale eller en rettslig avgjørelse om fast samværsordning. Retten til skyss for elever som reiser til skolen fra to foreldrehjem, gjelder bare når eleven har fast og regelmessig opphold i de to hjemmene. Retten gjelder også når botiden til eleven på fast og regelmessig basis er delt mellom foreldreheim og fosterheim/avlastningsheim, eller besøksheim som er vedtatt eller avtalt med barnevernet eller helse- og omsorgssektoren. Samvær og improviserte enkeltstående besøk gir ikke rett til skyss.

Midlertidige endringer fra den faste botidsplanen gir ikke rett på ny organisering av transporten. Ved avvik fra avtalt og registrert botidsplan, må foresatte sørge for skyssen selv.

I henhold til forskrift om folkeregistrering skal barnet være registrert hos den av foreldrene der barnet bor mest. Elever som har flere hjem/delt bosted vil være folkeregistrert på én adresse selv om de deler tiden mellom flere hjem. Formålet med skyssreglene og hensynet til barna det gjelder, tilsier at det avgjørende må være at barnet faktisk bor to steder.

Elever med to hjem kan ha rett til skyss til og fra begge hjemmene, selv om det ene hjemmet ligger i et annet fylke enn skolen eleven går på. Vurderingen av om eleven har rett til skyss,

hva som er akseptabel reisetid og hva som er forsvarlig skyss, skal avgjøres selvstendig og konkret for begge hjemmene. Det forutsettes at eleven oppfyller øvrige vilkår om rett til fri skoleskyss. Ved praktisering av delt bosted må økt reisetid/ventetid og eventuelt transportbytter for eleven aksepteres som en konsekvens av foresattes valg av bosted. Dette gjelder særlig dersom en av foreldrene bor utenfor elevens fylke.

Vurderinger knyttet til forsvarlig reisetid, vil kunne avgrense retten til skyss fra begge bosteder. Der eleven har delt bosted og daglig skyss ikke vil være forsvarlig, må foreldrene enten selv ordne skyss, revurdere barnets posisjon eller innlosjere barnet.

5.3. Hybel/internat

Kilde: Opplæringsloven § 9-1

Dersom eleven bor på hybel eller internat, blir denne adressen ansett som elevens bosted.

Forklaring

Dersom hybeladressen er lenger unna skolen enn folkeregistrert adresse, vil retten til skyss bortfalle. Det gis ikke rett til fri skoleskyss hjem i helgene, ferier og andre fridager.

Funksjonshemmede internatelever kan søke om skyssrefusjon for 6 heimreiser utover de heimreiser som skolen dekker og 1 reise for foresatte. Vedtaket om heimreiser fattes av fylkeskommunen.

5.4. Asylmottak

For elever som bor i asylmottak, blir asylmottaket regnet som eleven sin heim.

5.5. Fosterheim

Kilde: Opplæringsloven § 9-1, Prop. 57 L (2022-2023) s.594

Når en elev bor i fosterheim etter offentlig vedtak, blir fosterheimen regnet som elevens heim. Dersom eleven bor midlertidig i beredskapsheim eller liknende, gjelder reglene om midlertidig bosted.

5.6. Avlastningsheim

Kilde: Opplæringslova § 9-1, Prop. 57 L (2022-2023) s.594

For elever som har fått offentlig vedtak om avlastning, regnes avlastningsboligen som elevens hjem de dager eller perioder eleven har fått innvilget avlastningsopphold.

Retten til skyss gjelder når eleven på fast og regelmessig basis er delt mellom foreldrehjem og avlastningshjem, eller besøkshjem som er vedtatt eller avtalt med barnevernet eller helse- og omsorgssektoren.

Skyssrett gjelder ikke i tilfeller der foresatte har gjort private avtaler om avlastning.

5.7. Midlertidig bosted utenfor heimen

Kilde: Opplæringsloven § 28-4, Prop. 57 L (2022-2023) s. 657, Udir-2-2019.

I noen situasjoner kan en elev måtte bo utenfor heimen i en periode. Dette kan f.eks. være på krisesenter, barnevernsinstitusjon, helseinstitusjon eller avlastningsheim.

Elevene vil i utgangspunktet ha rett til å fortsette på den skolen eleven går på. I de fleste situasjoner vil elevene ha rett til skyss til og fra det midlertidige heimen dersom vilkårene for skyss er oppfylt. Dette gjelder uavhengig av i hvilken kommune/fylkeskommune det midlertidige hjemmet ligger i. Sikkerhetsgrunner eller uforsvarlig lang reisetid kan likevel føre til at eleven må bytte skole ved midlertidig flytting.

Retten til skyss vil ikke gjelde private ordninger som ikke kommer av offentlig vedtak.

I tilfeller hvor eleven bor midlertidig utenfor hjemmet må det tas hensyn til at han eller hun er i en vanskelig livssituasjon. Involverte instanser bør av hensyn til eleven være fleksible og ha evne til å ta raske avgjørelser.

5.8. Elever bosatt i institusjon

Kilde: Opplæringsloven §§ 28-3, 28-4 og 28-5, Udir-10-2009, Udir-2-2019. Prop. 57 L (2022-2023) s. 695

Når det blir gjort vedtak om plassering av elever i institusjoner, er det den fylkeskommunen hvor institusjonen ligger som har ansvaret for å oppfylle retten til videregående opplæring, spesialpedagogisk hjelp og skoleskyss. Elever som bor på institusjon, vil ha rett til å fortsette på nærskolen sin.

Dersom eleven kommer fra et annet fylke, har fylkeskommunen der institusjonen ligger rett til refusjon av utgifter til opplæring og skoleskyss fra elevens hjemfylke.

5.8.1. Elever med opphold på korttidsinstitusjon eller avlastningsheim

Der det er fattet et vedtak om at eleven skal bo på korttidsinstitusjon eller i avlastningshjem vil det statlige eller kommunale barnevernet som har fattet vedtaket også ha det økonomiske og praktiske ansvaret for skyssen. Når eleven har et mer permanent bosted, vil de vanlige ansvarsreglene etter opplæringsloven § 28-7 gjelde.

Dersom en elev i en periode må oppholde seg midlertidig utenfor fylket (uten at det er fattet vedtak om det) vil det være det fylket som har ansvaret for opplæringen, som også har ansvaret for skyssen.

6. Elevens skole

6.1. Undervisning utenfor skolens geografiske område

Kilde: Opplæringsloven § 9-1

Fylkeskommunen har ansvaret for daglig skyss til/fra den videregående skolen eleven er tatt inn på, forutsatt at eleven oppfyller vilkårene til fri skoleskyss. Elever ved videregående skoler som har to eller flere avdelinger, har skyssrett til den avdelingen eleven tilhører. Skolen er selv ansvarlig for eventuell skyss til aktiviteter/undervisning som blir lagt utenfor det geografiske området til skolen.

Skolen er økonomisk ansvarlig for merkostnaden ved alternativ opplæringssted.

6.1.1. **Utplassering og praksis**

Kilde: Opplæringslova § 9-1, jf. § 7-1, Prop L.nr.57 s.661

Elever som er utplassert i arbeidslivet eller ute i annen praksis, har rett til skyss/full skyssgodtgjørelse på samme vilkår som gjelder for daglig skyss mellom bosted og skole. Det forutsettes at praksis eller utplassering av elever er en obligatorisk del av undervisningen i faget.

Forklaring

Praksiselever i både offentlig og privat videregående skole skal bruke det eksisterende bussrutetilbudet i den grad det er mulig. Reisebevis utstedes eller justeres i henhold til skyssbehovet for den perioden eleven er i praksis.

Dersom det ikke lar seg gjøre å følge offentlig kollektivtilbud er den enkelte skole og sentraladministrasjon ansvarlig for organisering og kostnader på hver sine områder:

Sentraladministrasjon i fylkeskommunen

- Kjøregodtgjørelse for å kjøre selv, drosje eller tog for elever i private videregående skoler da de ikke mottar offentlige midler til alternativ skyss.
- Elever med nedsatt funksjonsevne har rett til alternativ skyss mellom hjem og praksisplass dersom ordinært kollektivtilbud ikke kan benyttes.

Hver enkelt videregående skole

- Kjøregodtgjørelse for å kjøre selv, drosje eller tog for elever i offentlige videregående skoler.

6.2. Midlertidig stengt skole, helt eller delvis

Kilde: Opplæringsloven § 28-7, Udir-3-2009

Ved rehabilitering av skolebygg, som medfører at alle elevene i en periode må flyttes til et annet undervisningssted i kommunen, gjelder ansvarsreglene for skyss på vanlig måte etter opplæringsloven § 28-7. I slike tilfeller vil skolen eleven opprinnelig går på ikke være åpen.

Dersom det kun er noen elever som må flyttes til annet undervisningssted, og dette medfører ekstra skysskostnader i forhold til opprinnelig undervisningssted, skal skolen dekke kostnadene ved dette.

6.3. Skolemiljø og aktivitetsplikt

Kilde: Opplæringsloven § 12-4, Prop. 57 L (2022-2023) s. 612, rundskriv om skolemiljø

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring. Det er hvordan eleven opplever skolemiljøet sitt som er avgjørende for om eleven har det trygt og godt på skolen. For å sikre elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, har skolen en aktivitetsplikt. Formålet med aktivitetsplikten er å sikre at skolen fanger opp hvis elever ikke har det trygt og godt på skolen, og handler raskt og riktig.

Reglene i kapittel 12 inneholder en fremgangsmåte for hvordan skolen, skoleeier og statsforvalteren skal behandle situasjoner og saker der en elev ikke har det trygt og godt.

Skolens aktivitetsplikt gjelder i utgangspunktet ikke på skolevegen, men dersom forhold på skolevegen gjør at en elev ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen, har skolen plikt til å hjelpe eleven.

I slike tilfeller er det skolens ansvar å undersøke saken og sette inn tiltak. Slike undersøkelser kan for eksempel innebære å hente inn informasjon fra buss- eller drosjesjåføren. Egnede tiltak kan være samtaler med elever og foreldre, etablering av følge eller trafikkvakt/tilsyn på holdeplass.

Selskap og sjåfører som utfører skoleskyssen, er ikke omfatta av aktivitetsplikten.

6.4. Informasjonsplikt

Kilde: Opplæringsloven § 10-3, Prop. 57 L (2022-2023) s. 598-599, forvaltningsloven § 11

Fylkeskommunen har plikt til å informere elevene om deres skyssrettigheter.

Sentraladministrasjonen og AtB vil informere skolene og gjøre informasjonsmateriell tilgjengelig. Skolene må informere videre til elev/foresatte om gjeldende regelverk og rettigheter.

Forklaring

Informasjonsplikta skal sikre at elevene og foreldrene får den informasjonen de har bruk for, blant annet om opplæringa, skolemiljøet og skolereglene, og om rettighetene og pliktene elevene ellers har.

Skoleskyssen er organisert slik at det er den enkelte skole som administrerer skoleskyss på vegner av sine elever, og fungerer som bindeledd mellom elev/foresatte og fylkeskommunen/AtB. Dette innebærer at skolen må gjøre seg kjent med gjeldende regelverk og informere og hjelpe ved innhenting av informasjon. De må også hjelpe elever og foresatte med avklaringer av detaljer om skyss som er innvilget.

6.5. Lærlinger/lærekandidater

Kilde: Udir-2-2019

Lærlinger, lærekandidater, praksisbrevkandidater og kandidater for fagbrev på jobb, defineres ikke som elever og har derfor ikke rett til skyss etter opplæringslovens bestemmelser. Elever som får sluttopplæring på skole og ikke i bedrift, fremstiller seg til fag- eller svenneprøve som elever og vil derfor ha rett til skoleskyss på lik linje med andre elever.

6.6. Elever ved tekniske fagskoler

Elever ved teknisk fagskoler har status som studenter og omfattes ikke av opplæringslovens bestemmelser. De har dermed ikke rett til skyss eller skyssgodtgjørelse.

6.7. Hospitanter/utvekslingselever

Dette regnes ikke som ordinær opplæring og fylkeskommunen har ikke ansvar for skyss

7. Ansvar, forvaltning og organisering

Kilde: Opplæringsloven § 28-7

«Fylkeskommunen skal oppfylle retten til skyss for elever i grunnskolen og i den videregående skolen, og for deltagere i den forberedende opplæringen og den videregående opplæringen for voksne.»

7.1. Forvaltning

7.1.1. Vedtak etter forvaltningsloven

Kilde: Opplæringsloven, Udir-2-2019, Forvaltningslovens § 2b og 17, Fvl § 11 a.

Vedtak om skoleskyss er enkeltvedtak etter forvaltningslovens bestemmelser. Et enkeltvedtak er et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer. Fylkeskommunens vedtak bygger på opplysninger gitt av skole og foresatte.

Vedtak gjelder for ett skoleår av gangen.

Fylkeskommunens saksbehandling utøves i tråd med de til enhver tid gjeldende lover, tolkninger fra Utdanningsdirektoratet og fylkeskommunens retningslinjer for skoleskyss.

Fylkeskommunen har i tillegg utredningsplikt i henhold til forvaltningsloven kapittel 3-5, det vil si plikt til å få den enkelte sak tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes. Dersom søknader er mangelfulle, kan søknaden avvises inntil opplysningene er lagt fram.

Forklaring

Fylkeskommunen må ha tilstrekkelig tid til å behandle søknader, og AtB og transportør trenger tid til å planlegge og organisere skyssen. Av den grunn må søkere akseptere at det kan ta tid før skystilbudet blir igangsatt. I forbindelse med skolestart må man regne med lenger behandlingstid for nye søknader og søknader med endringer.

Elev/foresatte må selv organisere eventuell skoleskyss i saksbehandlingstiden.

7.1.2. Klageadgang

Kilde: Forvaltningslovens §§ 2b og 28, opplæringsloven § 29-1.

Et vedtak på skoleskyss i videregående skole kan etter forvaltningslovens § 28 påklages. Klagefrist er 3 uker fra det tidspunktet søker har mottatt vedtaket. Et enkeltvedtak kan klages på av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken.

Forklaring

Fylkeskommunens klageskjema kan benyttes. Link til skjemaet finnes på fylkeskommunens nettsider.

En eventuell klage kan også sendes til: Trøndelag fylkeskommune, Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 Steinkjer.

Dersom opplysninger i klagen ikke gir Trøndelag fylkeskommune grunn til å endre vedtaket oversendes klagen til Statsforvalter i Trøndelag, som fatter endelig vedtak i saken.

På forespørsel gir fylkeskommunen, med visse begrensninger, veiledning og adgang til å se dokumentene i saken jf. forvaltningslovens §§ 18 og 19. Statsforvalters vedtak er endelig og kan ikke påklages.

Klage som gjelder utførelse av skoleskyssen, sendes til AtB.

7.1.3. Endring av vedtak om skoleskyss

Kilde: Forvaltningsloven § 35

Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at dersom fakta i saken endrer seg eller at vedtaket er fattet på bakgrunn av feil og/eller mangelfulle opplysninger, kan vedtaket endres eller oppheves med bakgrunn i forvaltningsloven § 35. Dette kan gjelde f.eks. hvis eleven flytter, bytter skole, ved kontrollmåling av avstand eller dersom det kommer fram nye opplysninger som har betydning for rettighetsgrunnlaget.

7.1.4. Barnets beste

Kilde: Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17

Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17 krever at alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Hensynet til barnets beste er en rettighet, et grunnleggende hensyn og en saksbehandlingsregel. Barnets beste skal ha større vekt enn andre hensyn, men det vil ikke nødvendigvis være avgjørende. I vurderingen av hva som er barnets beste, vil elevens oppfatning være sentral. Det er imidlertid ikke alltid at "det beste for barnet" er det eneste og det avgjørende hensynet som tas, men dette hensynet skal ha stor vekt (jf. prop s. 597).

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem. Dette gjelder uavhengig av alder eller forutsetninger. Det må alltid vurderes om eleven er hørt godt nok i saken eller om en må høre eleven selv. Utgangspunktet er at fylkeskommunen/kommunen skal høre eleven direkte, men eleven kan også høres gjennom objektive personer, foreldre, gjennom brev m.m. Det kan også tenkes at elevens stemme kommer tydelig nok frem i annen dokumentasjon. Eleven har ikke en plikt til å uttale seg.

7.1.5. GDPR (behandling av personopplysninger)

Kilde: Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven artikkel 6), Opplæringslovens § 25-1 første ledd.

Kommuner, fylkeskommuner og lærebedrifter kan behandle personopplysninger når det er nødvendig for å utføre oppgaver etter loven.

Når det søkes om skoleskyss, lagres personopplysninger. Grunnlaget for behandlingen av personopplysninger i forbindelse med søknad om skoleskyss, er hjemlet i personopplysningsloven artikkel 6 nr. 1 bokstav c). Alle personlige opplysninger blir forsvarlig lagret og fortrolig behandlet.

7.1.6. Innhenting av opplysninger fra folkeregisteret

Kilde: Opplæringsforskrifta § 20-1

Når det er nødvendig for å utføre oppgaver etter opplæringsloven, kan offentlige styresmakter uten hinder av taushetsplikt hente inn opplysninger fra Folkeregisteret om

1. hvem som er foreldrene til barn som får eller skal få tjenester etter opplæringsloven
2. hvem som har foreldreansvaret for barn som får eller skal få tjenester etter opplæringsloven
3. andre barn av foreldrene som er nevnt i bokstav a
4. ektefelle eller registrert partner til foreldrene som er nevnt i bokstav a.

7.2. Organisering

Kilde: Opplæringsloven § 28-7.

Fylkeskommunen har det overordnede ansvaret for organisering og planlegging av skoleskyssen i Trøndelag.

Avdeling Samferdsel i fylkeskommunen har ansvaret for rettighetsavklaring, klagebehandling og retningslinjer. AtB er delegert ansvar for organisering av skoleskyssen mellom heim og skole.

Elevene skal tilbys akseptabel reisetid innenfor rammen av det som er rasjonelt og økonomisk forsvarlig.

Selv om det foreligger en individuell rett til skoleskyss må det gis rimelig tid til å planlegge, tilrettelegge og iverksette skyssen, så søkere må akseptere behandlingstid før skysstilbudet blir etablert.

8.Andre tema

8.1. Skyssbevis

Kilde: AtB`s Transportvedtekter punkt 2

Elever som har rett til skoleskyss, får tildelt skyssbevis i henhold til skyssrettigheten. Ved full skyssrett tilsvarer dette to reiser pr dag i skoleårets 190 dager. Det samme skyssbeviset skal brukes hvert år.

- Skyssbeviset gjelder til/fra skolen/heimen.
- Det er ikke gyldig i skolens ferie- og fridager.
- Skyssbeviset er personlig og kan ikke overdras til andre.
- Ved tap eller skade meldes dette til skolen.
- Skolen bestiller nytt og kan låne ut midlertidig bevis.
- Elev/foresatte må regne med å dekke erstatning for tap eller skade.
- Det gis ikke rett til gratis skyss eller refusjon hvis eleven ikke har med skyssbeviset.

Eleven gis, via skyssbeviset, anledning til å benytte seg av ordinært rutetilbud mellom skolen og heimen også utenom ordinær start- og sluttid, forutsatt at bussen har ledig kapasitet. Det kan da ikke stilles krav til sitteplass/setebelte. Eventuelt tilknytningsskyss bortfaller ved reiser til alternativ reisetid.

8.2. Misbruk av skyssbevis

Kilde: AtB`s Transportvedtekter punkt 7

Ved misbruk eller ugyldig skoleskyssbillett blir eleven sanksjonert i tråd med transportørenes transportvedtekter.

8.3. Utstyr

Dersom skolen baserer opplæringen på at elevene har med seg utstyr hjemmefra, skal skolen dekke ekstrapraktene dersom det må settes opp større buss eller benyttes tilhenger. Ekstra utstyr som ski, akebrett, sykler etc. kan i enkelte tilfeller medbringes etter forhåndsavtale med transportør. Skolen er ansvarlig for bestilling/avtale med transportør og ev. merkostnader forbundet med dette.

Det betinger at det er trafiksikkert og at kjøretøyet har kapasitet. Alt løse ombord i kjøretøyet skal være forskriftsmessig sikret. Sjåføren avgjør til enhver tid hvilket utstyr som forsvarlig kan medbringes.

Transportøren/busselskapet har ingen plikt til å ta med ekstra utstyr.

8.4. Skader forårsaket av elev

Kilde: Skadeerstatningsloven § 1-1 og 1-2.

Skadeverk forårsaket av elev i forbindelse med skoleskyssen dekkes ikke av fylkeskommunen. Skader forårsaket av elev vil bli fulgt opp i henhold til vanlig erstatningsrett.

8.5. Streik

Kilde: Brev fra Kirke- og utdanningsdepartementet av 11.11.1996

Fylkeskommunen organiserer ikke alternativ skyss ved streik blant transportører eller skolens ansatte.

Elev/foresatt får ikke refundert eventuelle utlegg til alternativ skyss i forbindelse med streik.